

Оттоорун - 2012

МЭНГИРИ ҮРЭХХЭ

БИИР КҮРҮӨБЭ 40 ӨТ

кыстыялара үнү. Оңтука-
ларын былырыангы
баһаар төлүргөс да маһы
ордорбоко, мунуултубут
киини көрдүгөнөзөн ди-
ринчик сиз. бүтүмүтү

Ол күн М.В.Помокин сал-
хайаачтылаах 4 хаһаайыс-
тыба кылтыһан оттообут
дьонноро 20 оту туруоран
төнүбүттөр. Киһилэри
бһһһһ сискэ утары
күрүбүт эһһһһһ.

Мантан салгы
Хоной дун сиргэбил-
лилзэх бааһынай
В. Е. Федоров
сүүһүнэн рулоннам-
мыт отторо күнэ си-
мийан талсама сыста-

дараах байдлаар үргэлжлүүлж ажилладаг. Өсөө буу дээш урууны агроном, сүр үзэснэгт М.М.Монастырев 6 жилилэх зэвжота оттуур үнү. Хо- мойуох ийн, бийн түүннэ ыларан, кириллэ көрсөбүнэ хаадылгыт.

Бишр тылынан бу
Мэнтири үрөтүгөн хайах-
сылтар бейыл балачаа оту
хостууһулар. Биризмани
захсыбакка, тиритэ-хорута
улаани сындылтарын
кили көрөн, истэн үкөр ала

Амма өрүсүз түһөр. Аллараа өтө аммалар, үтүс өтө биһити, чүрөчүлөр. Хай-ахсыг иһиллэлэр сыйнарыллыбыт холуһаах. Былырын ол энэр сестергэ улахан баһадардар бараннар үрөх аһара уутуйан, ванна өтөтпүтөх. Байыл үтүс сирдириниң от ыта анһан үүмүмүт. Урукку өтүтүр автырар эреллнэр оһо улахан субан сүһү хотоно, дөз, куруе-хаһаа тутан

КУЛ-КАМОР ОИГОРБУТ.

Барьдла манна хайрах-
сультар кмирн 5 сиринэн
уугуйан отгуу сүлддмээр.
Уһааз отугур Ковон Куз-
мич Лукин сажлаагчйлаах
6 трактордаах, 14 киһилээх
10 хайаагчистыба кытыһан
отгууулар обит: Барьла 44
отгоммуттар Тоһе кэзир-
нэн отгуохпут дмилэр. Би-
ир сирэ 40 оту кыбисыттар.
Көрүөххэ дыксит! (Хаарты-
скаа кэр). Ону сана

Балдарын курдук "Чу-
ралчы" кооператив балы-
рын күлүн Новосибир-
ский уобластан аты-
лаһан аҕалбыт 100 гере-
форд боруода сүөһүлэрэ
быйыл бу Мэһирэ үрөхкэ
сайылыы тахсыбытлара.
Оһор баадалара үрөхкэ ки-
рер сиртэн көстөн ордук ал-
тыһа бардахха биир Маһи-

тан Амжаа Сорго
Ботин бөхүүдэг
Зүвс курдук үхү
База
үлэйттэргэ
дурсага дүз,
дүүдүлэртэ буу-
у сарай, күрү-
кагаа, тизгэр эс-
такада туугшу-
буттар. Үлэит-
тэр төрдүүлэр.
Салайааччыла-
а зоотехник

дэлзэх В.И.Бо-
рисов гэрүт
Хайахсэгт олох-
соор Сүеүхүдэр
бэрэллөрүн таһынан санга
ттоон эрэлдэр эбит: 2 МТЗ,
кытай трактордаахтар.
Дотор хойгу, ол эрээр
ирдэрингэр скоростной ок-
ор аайна сыйдыыбат үһү.
Өнөн кооператив 2 санга
"Штиль" илии оксдордур
тыылаһан бизэрит. Олус
айрыһылар. Күнтэ бизэ
ту таах охсуоха өм эбит
инилэр. 8 оттомустар,
алтын кылдарбыһан от-
уохпут дэһаллар Таарыг-
ы арлыаха, быһыл сай-
н «Саха» араадыыаһыр
үлүү Боророн дьон
күсүн итинвок "Штиль" хо-
уурунан оттуубут дьин
айрыһыларын истибиты.
Өнөн биһил даһаны удуу-
а иһинок тэриһлэри эл-
эри булуһан үрүйэ-ха-

ГЕРЕФОРД СҮӨБҮЛЭР

рыя, талах быыстарын хоруйар киһи элбэҕэ булуун сөҕүтэ.

Тереффорд борууда сүөлүлөр туруктара килэриһин үчүгэй бөрлөр. Оннооһор төрөөбүт, эмтэрэ сылдыар ынахтар бугатын байтаһын сүөлү курдуктап.

таннары барап били умай-
быт хотон, дыналар онгула-
рыгар кулу-буору собулзэи
хонор сирдэригэр тигээн
хаартыскара туһартаатим.
Сүөһүлэр майгыларынан
сымнаастар, киһини чу-
һаһааталлар, бөлөгүнэн сы-
һаһааталлар. Уоратылара тигээн

Сүхүлэри
эрэллэрин таһынан сана
ттоон эрэллэр эбит. 2 МТЗ,
кытай трактордаахтар.
Оторо хойуу, ол эрээри
ердэрингэр скоростной ох-
тор ааһыа сыйдыыбат үһү.
Энэн кооператив 2 сага
Штиль" иһин охсордорун
тыалаһан биэрбит. Олус
айдаһылар. Күнтэ биэр-
ту таах охсуохха сон эбит
иһиллэр. 8 оттоммугтар,
алтыны кыйарбыгынан от-
уоххут дэһэллэр. Тварыт-
ы арлыаха, быһыл сай-
н «Саха» араадыһаатылар
үлүү Борсоргун дьонно
күсүн ичиник Штиль" хо-
уурунан оттуубут дьон
айаһыларын истибиттэ.
нон биһили даһаны улуус-
ка ичиник тэриллэри эл-
эри булунаан үрүйэ-ха-

Бу сүхүүлэр атахтара кыл-
гас, таһаа үрдүгэ, ынайбыт
иһа суоктар, лапшычактар
дүххэхэ сеп. Ол онукур ха-
лыһнар, эт мөкүнүктэр,
ийааһыны үктүөх
көрүһнөөхтөр. Барыта 54
һырайдымтоттор. Сорохто-
го арыйа хонуктаарыта
төрөөбүттөр. Һырайдыра
сулулчук курдук ийэлэрин
иһэ сыдыаллар,
төхмөкөйлөп.

Соторуганга дээрн
хиагтын базаларыг
ком-
пирс кутан салатгалл
бил. Огно хомуйгдтар, ку-
макал курдук улахан ти-
ири огустангарына той-
дөрө тийнэн калалары үнү,
Дитон уотурбалара
үтүгүтүн заньа килбэт
уолбултар. Мин массын
уолбан бирдстэ килнэгэ

саха сүөһүтүн курдук
ынахтара маҕырыһалла-
рын, атыыр оҕустара айаа-
һыттарынан истибэтиҥ.

Уонгайаһан, бу борууду үөһүлэр дэлэй мэтти-
лэннэх, этэртэ дылы, мээ-
тэ аһ-кус сылдьыбат, атын
үөһү орооспот, тэһиччи
ытар Мэһири үрөһү сай-
дыллылар олус сөптөөх
обит дии санаатым.

Онтон бага үзэлнэгтэрэ
мүс эйгэлэхтик, мээжэ күс-
тулаабакха, оруна суугу гү-
дурэубакха, хынамшыха-
хыкх үзэллэн-хамсын
ылды-алларгитан уужа
йишигин эйгэрхик нэрэн,
сэгсэтэн-нэгсээн дгаар-
гыттаргитан астынан
өмүнүм.

Megan HONOLAPER

Ийнхү атахтаах, ийнхүн сиройдээх кэни барахсан бийлээ аймалтат, кинээ үсүлүт сириттэн-уутугтан, дойдутугтан олох кэни аарылар аймалтат суултан булан, тайаа, атыансирга дойдута олохсубдарына торообут түрүт дойдугун ахылартаан этинжэ-хаанын бэлэр буюулана.

Чурагын улууһутар 2012 сыл култура уонна дуккубууһас сылыннан биллэриммиллэр аман, төрөөбүт дойдута ситим бырайыакын чаргыттынна ыһыттылар. Соххоһеэ киниллэр от айан 2 күлүгүт Д.М.Васильев аатынан сыһыан кыһыангар Дюкуусай куоракка олохтор биир дойдутаахтарбыт "Мырыла" түмүүһүрүн (сал. Кроненко Н.Д.). Чурагын улууһутар "Мырыла" түмүү (сал. Федоров Н.И.) көрдүлөһүмүрүн улахан туһулугуна хабаан "Ырыа айыаар" ыһыттыла. Бу төрөбүн Мырыштан төрүттээх, атын дойдута олуксуубут, апаркут олуканар апаркут дойдутун, төрөөбүт дойдутарын дойдун-сиргитин кыста иккэ ситиминер ситимнаах-соруунаах ыһыттыла. Мана Дюкуусай куораттан, Нам, Таатта Уус-Аldан улуустарыттан, Хаҥалас Түст Арыыттан, Улахан Аалтан биир дойдутаахтарбыт кэлэн иһыттыны ыһылар. Сарсыардаттан мадьыстарбытын кинилээх аһыһыта Ивөөкөтү Собон айыһынан кэрсөн, аа уоскутун оттон, арыынаах салмаатынан, алааһынан күндүлүн салмаатын сирит-түмүү толорон көрсүбүт.

Нэлэлзэх хярдчдараа айар куугтаах олхотгоор үлэ, талил ветеранаа Прасковиа Алексеевна Ариязкова "Тойр хайа таллар", "Доидубар Амава" дээн ихки буруулуу сэлдээр ырыаларын, хоёооногдуу халуурууна-уга, ЗИФедоров, А.К.Алвишкетай ырыалардаах динскэлэрэ, нэлэлзэх историйнхэ хэлсинэр "Мырыла-ыгтаах хярдчардэтара" тэ-иэнэлэр дилччи-хоточчу атылааиштал-лар.

Уран тарбахтаах нэһилээк олохтоохторун, ыадыттарын былытталалара турда. Бу былытталар норуот маастара, СР үөрөрүтүн туйгуна Григорьевна (Соловьева) Оксана Андрияновна истөр, сахалыы сөрүү таңастара, нэһилээк тигиэлэрэ, олохтоох маастар Петр Петрович Соловьев мастан олус ситидэр олохтуктара, Гаврил Гаврилович Николаев — көмүс ууһа, урут күүстүн дахтар айым эр барыта ым-сыһыра көрөр, кэтэр кизгэлэрин дөлөчкө тарты, улазыр сыһара атыллыһар, Василий Степанович Попов — тигир ууһа, сахалыы быһахтарын куустоох анарларбыт имэрий-тоһоруйа астына көрдүлэр, атыллыһалар, нэһиликтэстэр туох баар тархымактар утары тутан көрдөрүр уран тарбахтаах дьоннубут Лиза Егоровна Дьяковская сыһы кыһытан сөрүүлөрүн, сүлэстэлэрин харах эрө хайгыар, Агдэстэя Гаврильевна Лаврова кытан ситидэр аныгытаах мөһүнөөхх уруу сүлэстэлэрин эдэр өгтө улаханнаах сүлэстэр, бу уустук кыы олохтуктар дьон болгумтун ыһан ыһылар, дьарыттанан да бадалахтарын биллэрдиһэр Захар Иванович Федоров ойуу-бичик каргыһыалара уонна да үтүс олохтуктар, өрүлөрбүт үлэлэрэ улахан биирээбилли ыллылар. Бу, төрүт дөйдүбүт, Айыыда Ийбэт мааныһаах кыһыт, дьыһты көрө Кыас Амаабыт туонатыгар, силлэ тардан үөскүүн улааһыт дьоммуттан, өрүлөрүттүн дьың чахыт киил турган, кыһтар өстүһкөстөрүн, сайдыаларын үөрө-көтө көрдүбүт, астынныбыт-дөһүһүбүт.

Элбигин нэрлэ 4 хэсгийн хичээрийг
мэчлэгтэртэйгээр анхан талмашаах
онолгогдугуттай тайлалд бэйг "Мини оворм
- мин юуэн туугуум" -дигн дохуулаа-
хай хоёрерыг кордубут. Хоёрерыг илгэ-
ан-сараллан СР култураларын туугуна
Татяна Афанасиевна Сергуева илгэ-
лалта эмгэ суггөрлөхөм юуэн. Музыкаль-
най офоорлалтөмөм, уугул-күүнүн ре-
спуббликагд хоёрерыг бийрхөөр муу-
кынг, аашыг күүгөөлүт Георгий Сергу-
евыг аогорбуа толорлоогчулары дохуутта.
Виртүн бигр чаралхай ырышлар

ийнхэнүүдэр Алексей Кириллович Калининский – Лунга Олгойтой Аллага Охлогинара, Дажуускай куораттаахы национальнай гоминизм 5-с кылганын үөрөнчигитизэр "Эдэр көсгүллэх ырыаһыт" номинацины туттаран чыгыт.

Киевтин сэнхээлэн юмнигэр 8 ча-
астан Ырма ийнарын хягтмалахаста-
рын, күдүү көрөөчүлэртитан арыла-
лах саламаатталан, алаадьнан айтх
тутан аагтан көрсөн айхалдааттбын
Дюкуусай кудураан олоор, үлэлэр,
иһисвик Бочуоттах граждана, РФ
физкультураи уонна спорка туйуна,
СР физкультура уонна спор сайдыы-
тыгар үтүктүи иһиг били ханааһына,
СР физкультураи уонна спорка
үтүүлээх үлэлтиг, Россия худуоһуну-
уктарыа аһар соһуну чилиэнэ эрлөөч
тылааныа, чыл алохтоох уһуһаачы
пюрсмен, худуоһунуук, Ырма аһа-
ачы, толорончу, дьонго-сэргэр
тардаааччы, иһилиэк ыстыктыар
иһигтэ Захар Иянаович Федоров орто
дойдуга ортоһун кудулах уолор бу-
дан күн сэргэс көрүтэ 68 сааһа тоһто-
чу туолбутунан иһигитин эрлээччон
туран иһилиэкитиг үрлүкү наараада-
ттыг "Нойнаэк олоор сайдыытыгар кы-
лэрибиг кылаатыа иһиг" билини дох-
сун иһис тыһаын ортоһугар үрүлүк
быһаһа туттарда. Ырма ийнарын тэ-
рийи сүүбүрт-көһүрт биер дойдулаах-
тарбытылар түмсүү иһигтэригэр
маһтанна.

Дийн толору тудуруусгүт
хөрөөчүүлэх саяагар түерт чаас уста-
та токтоло суух биэрлэн бичр эрхэсээ
ис хооноохох, дайдуга тагнал , ак-
тышан арьнастаах, ислиг зайны кутул
игэртэг дикти синайерг ырьяаларга
сүргэлэг хотолулаах, үөрүүдүг үндэ-
тэ Кыястат, орбууг Марин Филиппов-
на Кровенкова бу улахан түһүүлэни
адвас кыйаи-кото тутта. Хас биэрлэн
ырьяагыг ханыа оморорун, улэтгээр,
олсор ситибиастаа киригээ бизидииз-
нер туран синайра кыртаабыга дайдур-
ларын дынгутаг долгуутуулах буула.
Республика таһымалар биллэр баллест-
тар Алексей Калининский, Алексей
Бышевте усена Николай Массеев токто-
була суол, үрдүктүк көтөрүллэн туран
дойуухооллаан, ырьяагыстар,
хөрөөчүүлэр махтааларын ылыахта-
рыл ыллылар Бу улахан түһүүлэр Мари-
на Макарова (Сергеева), Татьяна Сер-
гучева (Хомзодова), Любовь Габашева
(Моисеярева), Лилия Драгунова,
Александра, Алексей Бысынар, Аг-
рафетта Моисейрена (Кузьмина), Леон-
ид, Семен Собаковлар, Татьяна Тимо-
феева (Иванова), Анатолий Христофо-
вов, Сергей, Руслан Соловьелар, Васи-
лий Масаров, Николай Массавев, Екате-
рина Ефремова (Дьячковская), Мария
Лазанская (Дьячкова), ныйаакиагат
Альме түмсуугүн диакталарын
Мойууру ансаэмба ылыагыыр-ту-
дүүлэр.

[illegible]

Елена НЕЛАКИРОВА,
Мурманск

Хаймат бичээхэ бэриллэр графика: 16 ч 00 м. Бичээхэ бариллинэ: 16 ч 00 м. "Сыга олох" редакционной-издательской холбоуука 6.08.2012 с. офсетка бичээтэннэ
Адырына: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Индекс: 54907. Хаймат нэдиэлэһэ үстэ: олугуоруунууко, чаппарас уонна субуотата тахса